

Guía Docente				
Datos Identificativos				2018/19
Asignatura (*)	Historia e teorías dos movementos migratorios	Código	615525013	
Titulación	Mestrado Universitario en Políticas Sociais e Intervención Sociocomunitaria			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Segundo	Optativa	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Cardesin Díaz, Jose Maria	Correo electrónico	j.m.cardesin@udc.es	
Profesorado	Cardesin Díaz, Jose Maria Espíñeira González, Keina Raquel Rivas Quarneti, Natalia Yanaina	Correo electrónico	j.m.cardesin@udc.es keina.espineira@udc.es natalia.rivas.quarneti@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>Nesta materia exploráranse os vínculos teóricos entre a historia e a socioloxía das migracións. As migracións serán analizadas á luz das migracións históricas de galegos cara a América do Sur, para pasar a analizar as principais teorías explicativas dos procesos migratorios a nivel histórico ata chegar á actualidade. Estudiaranse os principais enfoques, correntes e teóricos/as no campo das migracións internacionais.</p> <p>Obxectivos do curso</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analizar as transformacións históricas que explican os grandes movementos migratorios cara a América nos séculos XIX e XX. <ol style="list-style-type: none"> 1.a. Estudar o impacto dos procesos de migración e retorno sobre os territorios emisores 2. Abordar algunhas metodoloxías e técnicas cualitativas de especial interese para a análise destes procesos. 2.a. Historia oral: a utilización de documentos persoais. 2.b. Historia visual: fotografía e cine 2.c. Historia urbana: a cidade como texto 3. Adquirir coñecementos sobre as diferentes teorías explicativas das migracións internacionais <ol style="list-style-type: none"> 3.a. Visión histórica das teorías das migracións internacionais. 3.b. Novos marcos teóricos no contexto presente 			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A2	CE2 - Interpretar os feitos e as políticas sociais desde os distintos paradigmas teóricos vixentes na análise da exclusión.
A9	CEM1 - Demostrar coñecementos avanzados sobre os principais movementos migratorios ao longo da historia e a súa relación con procesos de conflictividade e de cohesión social nas sociedades de orixe e destino
A10	CEM2 - Dominar as principais ferramentas conceptuais e técnicas que permiten definir un colectivo e unha problemática migratoria como obxecto de estudo e análise.
A11	CEM3 - Demostrar un coñecemento avanzado e crítico sobre as teorías e os debates académicos actuais de maior relevancia sobre as dinámicas migratorias e os procesos de integración dos colectivos migrantes.
A14	CEM6 - Actuar como profesional competente e cualificado/a no ámbito da análise das migracións internacionais e do traballo con colectivos migrantes.
B14	CX2 - Realizar unha análise crítica da realidade social e do desenvolvemento profesional vinculada aos feitos sociais sobre os que se traballa.
C1	CT1 - Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.

Resultados da aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título

A2. CE2. Interpretar os feitos e as políticas sociais desde os distintos paradigmas teóricos vixentes na análise da exclusión.	AM2		
A.9. CEM1. Demostrar coñecementos avanzados sobre os principais movementos migratorios ao longo da historia e a súa relación con procesos de conflictividade e de cohesión social nas sociedades de orixe e destino	AM9		
A10.CEM2. Dominar as principais ferramentas conceptuais e técnicas que permiten definir un colectivo e unha problemática migratoria como obxecto de estudo e análise.	AM10		
A11.CEM3. Demostrar un coñecemento avanzado e crítico sobre as teorías e os debates académicos actuais de maior relevancia sobre as dinámicas migratorias e os procesos de integración dos colectivos migrantes.	AM11		
A14.CEM6.Actuar como profesional competente e cualificado/a no ámbito da análise das migracións internacionais e do traballo con colectivos migrantes.	AM14		
B14.CX2. Realizar unha análise crítica da realidade social e do desenvolvemento profesional vinculada aos feitos sociais sobre os que se traballa.		BM14	
C1.CT1.T1 - Reflexionar, chegar a conclusións e propoñer solucións a través do traballo en equipo.			CM1

Contidos	
Temas	Subtemas
1. A emigración cara a América: os factores de atracción	1.1. A formación dun mercado mundial. 1.2. A construción política de Latinoamérica. 1.3. Capitalismo, leis de inmigración e mercado de traballo.
2.- O exemplo de Galicia: os factores de expulsión.	2.1.- As mudanzas no mundo rural galego. 2.1.1.- Os condicionantes do marco estatal español: legais, políticos, etc. 2.2.- A emigración como proceso dinamizador do mundo rural
3.- A memoria da emigración	3.1.- Historias de migración e retorno 3.1.1.- Metodoloxías e técnicas: historia oral e historias de vida, xenealoxías e documentos persoais 3.2.- Os lugares da memoria 3.2.1.- Recorridos urbanos: o Parque do Pasatempo
4.-Unha visión histórica das teorías das migracións internacionais.	4.1. A escola de Chicago: Park e Thomas e Znaniecki 4.2. A socioloxía da "Race and Etnic relations" 4.3. A aportación ás migracións dende a socioloxía norteamericana contemporánea: Portes e Massey 4.4. A escola francesa e a súa achega teórica: Bourdieu e Sayad.
5. Teorías explicativas dos procesos de migracións internacionais	5.1. O modelo económico do push-pull 5.2. Teorías da acción individual 5.3. Teorías do capital social e das redes 5.4. Teorías da mobilidade social 5.5. O modelo centro-periferia 5.6. O modelo das cidades globais
6. Novas teorías sobre as migracións internacionais.	6.1. O transnacionalismo como paradigma emerxente 6.2. As migracións nun mundo globalizado. 6.4. O feminismo interseccional. 6.3. A teoría decolonial. 6.5. Estudos de fronteiras e mestizaxe

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A2 A9 A10 A11 B14	42	42	84

Proba de ensaio	A2 A9 A10 A11 A14 B14 C1	0	58	58
Saídas de campo	A2 A9 A10 A11 C1	4	0	4
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Clases teóricas con participación do estudantado, en torno aos diversos contidos que compoñen o programa.
Proba de ensaio	A proba consistirá en escoller un dos temas relacionados coa materia e facer unha reflexión que implica a lectura dun mínimo de 10 referencias bibliográficas.
Saídas de campo	Realizarase unha saída de campo a Betanzos onde se dará unha aula sobre a historia das migracións e a súa pegada arquitectónica en Galicia tomando como estudio de caso o Pasatempo de Betanzos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Proba de ensaio	O alunado poderá consultar co profesorado da materia as dúbidas e preguntas que considere oportunas para a correcta realización do ensaio. Para concertar unha tutoría será preciso concretar un día por correo electrónico.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Proba de ensaio	A2 A9 A10 A11 A14 B14 C1	Esta proba de ensaio ten un valor do 100% da nota da materia. Para realizar a mesma terase en conta os contidos impartidos na aula, as leituras, a profundidade na análise, a redacción e os aspectos formais propios dun ensaio.	100

Observacións avaliación

Fontes de información

<p>Bibliografía básica</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Cardesín, J. M. (1999). La heterogeneidad de la reproducción social en una sociedad estratificada: la Galicia rural del S.XIX. F. Rodríguez Iglesias (dir.): Proyecto Galicia. Antropología, vol. XXVI, A Coruña, 1999, p. 396-437 - Cardesín, J.M. (2018). A Theme Park in Early 20th Century Galicia: a case study on the globalized visions of Indianos. R. de Palma & A. Pérez Caramés (coords.): Galician Migrations, New York, Springer, p. 63-79. - Vázquez, A. (2008). Unha visión xeral da emigración galega contemporánea a América e a Europa. X.M. Cid et Alii, Migracións na Galicia contemporánea, Santiago, Sotelo Branco, p. 17-48 - Ribas-Mateos, N. (2004). Una invitación a la sociología de las migraciones. Barcelona: Bellaterra. - Messina, A. ; Lahav, G. (2006). The migration reader: exploring politics and policies. Boulder: Lynne Rienner - Sennett, R. (2014). El extranjero: dos ensayos sobre el exilio. Barcelona: Anagrama - Rea, A. (2009). Sociología de la inmigración. Barcelona: Hacer - Sassen, S. (2013). Inmigrantes y ciudadanos: de las migraciones masivas a la Europa Fortaleza. Tres Cantos: Siglo XXI - Sayad, A. (2010). La doble ausencia: de las ilusiones del emigrado a los padecimientos del inmigrado. Rubí: Anthropos - AA.VV. (2008). Estudios postcoloniales. Ensayos fundamentales. Madrid: Traficantes de Sueños - Terrén, E. (2002). Razas en conflicto: perspectivas sociológicas. Barcelona: Anthropos - Portes, A.; DeWind, J. (2006). Repensando las migraciones internacionales. Nuevas perspectivas teóricas y empíricas. México: Miguel Ángel Porrúa - Massey, D.; Arango, J; Graeme, H. ; Kouaocuci, A.; Pelegrino, A. (2000). Teorías de la Migración Internacional: Una reseña y una evaluación. Revista Trabajo, 3, pp. 5-50. - Mezzadra, S.; Neilson, B. (2013). Border as method, or, the multiplication of labor.. Duke University Press - Houtum, H., Kramersch, O. y Zierhofer, W (eds.) (2005). B/ordering Space.. Londres: Ashgate Publishing. - Anzaldúa, G. (1987). Borderlands / La Frontera. The New Mestiza. . San Francisco: Aunt Lute Books. - Zapata-Barrero, R. (ed.) (2010). Shaping the normative contours of the European Union: a Migration-Border framework.. Barcelona: CIDOB
<p>Bibliografía complementaria</p>	<p>Allegue, Gonzalo, 1992: Galegos, as mans de América, Vigo, Nigra</p> <p>Barnett, Miguel, 2008: Galego, Xunta de Galicia.</p> <p>Mezzadra, Sandro (2005) Derecho de fuga: migraciones, ciudadanía y globalización. Madrid: Traficantes de Sueños.</p> <p>Houtum, H. (2005) ?The Geopolitics of Borders and Boundaries?. Geopolitics, 10(4): 672-679</p> <p>Houtum, H. y T. V. Naerssen (2002) ?Bordering, Ordering and Othering?, Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie, 93/2: 125-136</p> <p>Houtum, H. y Pijpers, R. (2007) ?The European Union as a Gated Community: The Two-faced Border and Immigration Regime of the EU?. Antipode, 39 (2): 291-309.</p> <p>Houtum, Henk (2010) ?Human Blacklisting: The Global Apartheid of the EU?s External Border Regime.? Environment and Planning D: Society and Space 28 (6): 957-976.</p> <p>Balibar, Étienne (2009) ?Europe as borderland?, Environment and Planning D: Society and Space, 27(2): 190-215</p> <p>Casas Cortés, M., Cobarrubias, S. y Pickles, J. (2011) ?Stretching Borders Beyond Sovereign Territories? Mapping EU and Spain?s Border Externalization Policies? Geopolítica(s). Revista de estudios sobre espacio y poder, 2(1): 71-90.</p> <p>Johnson, Corey; R. Jones; A. Paasi; L. Amoore; A. Mountz; M. Salter ; y C. Rumford (2011) ?Interventions on Rethinking ?the Border? in Border Studies?. Political Geography 2011, vol. 30: 61-69.</p>

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Políticas migratorias e dereito das migracións/615525012

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Identidade, alteridade e interseccionalidade/615525006

Materias que continúan o temario

O modelo migratorio español/615525014

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías